

Чад

Стефан Грабинський

З ярів помчали нові табуни вітрових посвистів і, гайнувши засніженими полями, вдарили чолом у білі замети. Зігнаний з м'якої постелі сніг скручувався в химерні рури, бездонні лійки, шмагливі канчуки і в якомусь шаленому вирі розсипався білою сипкою курявою.

Надходив ранній зимовий вечір.

Сліпуча білина заметілі набирала синюватого забарвлення, перламутрове саяво обрію западало в похмуру сутінь. Сніг сипав без перерви. Великі патлаті косми спадали звідкілясь згори зовсім безшелесно і стелилися пластами по землі. Виростали на очах копиці сіна, множаючи на собі велетенські кристалі шапки, і всюди, де оком кинь, їжилися вишкірені снігові заспи.

Поволі вітер заспокоївся і, склавши свої натовлені крила, подався скиглити десь у хащі. Краєвид поволі набирав чіткіших обрисів, вирізьблюючись на вечірнім морозі.

Ожарський уперто брів гостинцем. Зодягнений у тяжкий кожух, у грубих до колін чоботах, обвішаний вимірювальними приладами, долав молодий інженер снігові завали, що заступали йому шлях. Дві години тому, відбившись від гурту товаришів, засліплений віхолою, заблукав він у полі і по даремних блуканнях манівцями врешті пішов простовіч, аж поки трапив на якусь дорогу. Тепер, побачивши, з якою швидкістю западає присмерк, напружив усі свої сили, щоб добратися до людських осель, доки настане суцільний морок.

Але обабіч гостинця тягнулася безконечна пустеля, серед якої око не мало на чому спинитись, ані хижі чи кузні покинутої заглядіти. Охопило його прикре відчуття самотності. На хвилю він скинув зволожену потом хутряну шапку і, витерши її спід хустиною, вдихнув повітря у втомлені груди.

Рушив далі. Шлях звільна міняв напрямок і, вигнувшись широким луком, почав збігати вділ на захід. Інженер подолав вигин і, обминувши урвище, прискішеним кроком сходив у долину. Раптом, пильно озирнувши обшир, не стримався від мимовільного окрику. По правій стороні заблиско імлаве світло, неподалік було житло. Наддав ходи і за чверть години опинився перед старою завіяною снігом хатою, побіч якої не було жодних прибудов.

Довкруг на весь окосяг ані сліду якогось села або хутора, тільки пара вихорів, наче пси спущені зі смичі, завивали й скавуліли.

Інженер затарабанив п'ястуком у темні двері. Вони відчинилися тої ж миті. На порозі ледь освітлених сіней стояв сивий здоровань, вітаючи його чудним усміхом. На прохання про нічліг кивнув приязно головою і, міряючи очима міцно збиту постать молодої людини, промовив голосом лагідним, сливе пестливим:

- Буде, аякже, буде де покласти ясну голівку. Ще й на вечерю не поскуплюся, аякже, нагодую ясного пана і напою, аякже - напою. Заходьте в хату, осюди, еге, до

тепла.

І м'яким батьківським рухом обняв гостя за пояс й повів до дверей кімнати. Ожарському рух цей видався зухвалим, і він охоче б скинув руку старого, але тримала вона його міцно і, коли вже він, долаючи внутрішній опір, переступав високий поріг, то спіткнувся і мало не впав, якби не покvapна поміч господаря, що підхопив його, мов дитину, на руки і достоту вніс без найменшого зусилля в хату. Тут, опустивши інженера на підлогу, сказав якимсь иньшим голосом:

- Ну, і як же вам мандрувалося на вітрі? Легусінкi ж бо ви, як пірко...

Ожарський остовпіло зиркнув на чоловіка, для якого він видався пір'іною, і разом з подивом відчув ще й відразу до цієї настирливої ввічливості, до улесливої усмішки, що наче б навіки запечатала уста господаря. Тепер у світлі закоптілої лампи, що звисала на шнурі з брудної стелі, міг детально його роздивитися. Чолов'яга мав літ сімдесят, але худа, рівна постава і щойно задемонстрована міць суперечили такому похилому віку. Обличчя велике, вкрите бородавками, буйні обвислі підковою сиві вуса і таке ж сиве довге волосся. Очі були особливі – чорні, з демонічним полиском дикого жагучого вогню, що справляв на Ожарського магнетичний вплив.

Господар тим часом заходився біля вечері. Зняв з полиці шинку, буханець хліба, добув з креденсу карафку з горілкою і поставив на столі перед гостем.

- Прошу їсти. Почувайтесь як удома, зараз принесу борщу.

Поляскавши по-панібратськи гостя по коліні, вийшов до комори.

Ожарський за вечерею роззирався по хаті. Вона була низька, квадратова, з курною стелею. В одному куті біля вікна стояла лава, а навпроти щось на зразок шинквасу з барильцем пива. Всюди висіло густе зі срібними полисками павутиння.

- Душогубка, – процідив він крізь зуби.

У печі клекотіло полум'я, а в челюстях під чотирикутною заслонкою дотлівало вугілля, і це тихе дотління жару зливалося з бурчанням закипілої на плиті страви в якусь таємничу напівсонну бесіду, в притлумлені пошепти душної оселі на тлі гучної сніговиці надворі.

Скрипнули двері комори, і, всупереч очікуванню Ожарського, підбігла до печі низька міцно збита дівка. Відставила набік великого баняка і, перехиливши, налила в глибоку глиняну миску густого наваристого борщу.

Дівка мовчки поставила перед Ожарським пахучу страву, другою рукою подаючи йому видобуту з шухляди цинкову ложку. Нахилилася при цьому так близько над ним, що черкнула його щоку, мовби нехотячи, вихиленими з простої сорочки персами. По інженерові пробігли мурашки. Перса були молоді та повні.

Дівка сіла на лаві поруч і втупила в гостя погляд великих блакитних, ледь засльозених очей. Виглядала на двадцятилітню. Золотаво-руде буйне волосся спадало на плечі двома грубими косами. Повновиде обличчя псував довгий рубець від середини чола через ліву брову. Пухкі перса мали барву ясно-жовтого мармуру і були порослі легеньким золотавим пухом. На правому персові виднілася родимка у формі малої підківки.

Дівчина йому подобалася. Сягнув рукою до її грудей і погладив. Не боронилася.

- Як звешся?

- Мокрина.

- Гарне ім'я. Чи той там - твій батько? - вказав рукою на комору, де зник недавно старий.

Дівка всміхнулася загадково.

- Що за "той там"? Там зараз нема нікого.

- Ет, не викручуйся. Ти його донька чи коханка?

- Ні те, ні друге, - розсміялася широким простим сміхом.

- А хто ж ти - служниця?

Нахмурилася з погордою.

- Ще що вигадав. Я тут сама собі господиня.

Ожарський здивувався.

- То він твій чоловік?

Мокрина знову розсміялася.

- Не вгадав, нічия я не жінка.

- Але ж спиш із ним, так? Старий, а ціпкий? Трьом таким, як я, дав би раду. А в очах іскри шугають.

- Занадто ти вже цікавий. Ні, лягати з ним не лягаю. Як же би то? Адже ж я походжу з нього... - затялася при цих словах, підбираючи потрібні.

Раптом, наче намагаючись уникнути його сміливих рук, вивернулася і пропала в коморі.

- Дивна дівчина.

Ожарський випив п'ятий келишок горілки і, розсівшись вигідно на лаві, розморився. Тепло розігрітої хати, втома по довгій мандрівці і гарячий напій - навіяли сонливість. Був би вже заснув, якби не повторна з'ява старого. Господар приніс під пахвою дві пляшки і наповнив келишки для гостя й для себе.

- То є добрий вишняк. Дуже старий.

Ожарський хильнув і почув, як у голові закрутилося. Старий стежив за ним спідлоба.

- Але ж бо ясний пан зовсім мало з'їв. А придалося б на ніч.

Інженер не второпав.

- На ніч? Що ви маєте на увазі?

- Нічого, нічого... Але стегенця маєте не найгірші!

І ущипнув його за ногу.

Ожарський відсунувся, водночас намагаючи револьвера.

- Ей, чого ви так ся кидаєте? Звичайний жарт і тільки. Бо ви мені до вподоби. Часу в нас багацько.

І, мовби для того, щоб заспокоїти, відсунувся до стіни.

Інженер охолонув, а щоб змінити тему, спитав:

- Де та ваша дівка? Чого то вона за дверима ховається? От замість тих дурних

жартів, пришліть мені її на ніч. Я їй заплачу незле.

Господар, здавалося, нічого не второпав.

- Вибачайте, ясний пане, але не маю жодної дівки, а там за дверима нема тепер нікого.

Ожарський, добре вже захмелівши, скипів.

- Що ти мені, старий бугаю, плетеш дурниці в живі очі? Де дівка, яка щойно мені борщ подавала? Заклич Мокрину, а сам забирайся.

Дядько ані з місця не зрушив, тільки зиркнув на гостя насмішливо.

- Ага, Мокриною, Мокриною нас нині кличуть.

І, не звертаючи уваги на розлюченого молодика, важким кроком подався в комору. Ожарський кинувся за ним, щоб увірватися й собі всередину, але у ту ж мить звідкись з'явилася Мокрина.

Була в самій сорочці. Золото-червоне її волосся розсипалося миготливими хвилями по плечах і грало на світлі.

У руках тримала три коші, наповнені свіжовчиненими хлібинами.

Поставивши їх на лаві коло печі, взяла коцюбу і заходилася вигортати розпечене вугілля. Нахилена вперед до чорного отвору її постать вигнулася пружним луком, напинаючи пишні дівочі форми.

Ожарський нестямно ухопив її в обійми і, задерши сорочку, почав розцілювати розпашіле від вогню тіло.

Мокрина сміялася і не опиралась. Вигорнувши тим часом дотлілі головешки, решту жару покинула недбало по краях, після чого дбайливо вимела весь попіл. Одначе гарячі обійми гостя заважали їй в роботі, бо врешті, вивільнившись із його рук, жартівливо замахнулася на нього лопаткою. Ожарський на хвилю відступив, чекаючи, поки вона скінчить із хлібами. Нарешті вона виклала всі буханці з кошів і, притрусивши їх ще раз борошном, всадила до печі.

Інженер тремтів від нетерплячки. Схопив її знову і, тягнучи до ліжка, спробував задерти сорочку. Однак дівка не далася:

- Тепер ні. Зарано. Потім, за якусь годину, коло півночі, прийду виймати хліб. Тоді мене матимеш. Але пусти вже, пусти! Як сказала, що прийду, то прийду. Силою все одно не дамся.

І, спритним котячим рухом вислизнувши йому з обіймів, знову зникла в коморі. Спробував ускочити за нею, але наткнувся на замкнені двері.

- Ото шельма! - процідив крізь зуби. - Але опівночі так легко не викрутишся. Мусиш прийти по хліб. На цілу ніч у печі його не покинеш.

Трохи заспокоївшись, розібрався, погасив світло і ліг у ліжку, не маючи наміру засинати.

Постіль була надивовижу вигідна. Витягся з насолодою, підклав руки під голову і поринув у той особливий стан перед сном, коли мозок, утомлений денною працею, ніби спить, а ніби марить - мов човен, пущений на волю хвиль.

Надворі завивав вітер, осліплюючи вікна сніговою заметіллю, здалека - з лісів і піль

- долинали притлумлене вихором завивання вовків. А тут було тепло і темно. Тільки жар недогарків по боках челюстів мерехтів і кидав сполохи на стіни. Крізь шпари просвічували рубінові очі приску, приковуючи погляд... Інженер вдивлявся в догасаючу червіль і дрімав. Час минав дуже поволі. Щохвили розплющував обважнілі повіки і, перемагаючи сонливість, зиркав на блимаючі вогники. В думці безладно мінялися постаті хитрого дядька і Мокрини, невідомо чому зливаючись в якусь дивну єдність, несусвітню химеру, що була виплоджена їхньою хтивістю. Випірнали різні запитання, на які не було відповіді, снувалися безладно якісь слова і ліниво перекочувалися в голові, наче жменя камінців...

Якась важезна духота осідлала мозок, заповнювала горло, груди, дивна змора вкрадалася в усе тіло, зневолюючи його і пеленаючи. Випростана рука спробувала відштовхнути невидимого ворога, але враз обважніла і опала.

Деся серед ночі Ожарський мовби очунав. Протер ліниво очі, підвів важку голову і прислухався. Здалося йому, що чує шурхіт в печі. Так, ніби осипалася в комині сажі. Напружив зір, але через суцільну темряву годі було щось побачити.

Раптом крізь замерзлі шиби ринуло в хату місячне сяйво і, перетнувши її ясною смугою, вляглося зеленою плямою під піччю.

Інженер підвів очі й побачив угорі пару голих литок, що стирчали з отвору в димарі просто над плитою. Дивився, затамувавши подих. Тим часом поволі, під шурхіт сажі, що продовжувала осипатися, висунулися по черзі з комина товсті круглі коліна, сильні широкі стегна і нарешті жилавий могутній жіночий живіт. Врешті одним скоком ціла постать вигулькнула з отвору і стала на підлозі. Перед Ожарським об'явилася в сяйві місяця велетенська потворна бабера...

Була зовсім гола з розпущеними сивими кудлами, що спадали їй на плечі. І хоча за барвою волосся скидалася на стару жінку, тіло її зберегло дивну соковитість і гнучкість. Інженер, мов прикутий, блудив очима по налитих і випнутих, як у дівчини, персах, по стегнах крутих і круглих. Відьма, наче прагнучи, щоби її краще роздивився, стояла якийсь час непорушно. Аж от без слова підступила на пару кроків ближче до ліжка. Тепер міг роздивитися і її обличчя, досі затулене мороком ночі. Зустрівся з полум'яним поглядом дужих чорних очей, що відсвічували з-під поморщених повік. Однак найбільше його здивував вигляд обличчя. Було воно старе, пооране мереживом складок та заглибин і наче б двоїлося. Напруживши пам'ять, він розв'язав загадку: чарівниця дивилася на нього подвійним обличчям - господаря і Мокрини. Гидкі бородавки, розкидані по всій поверхні, ніс-кривуля, демонічні очі і вік - належали старому. Однак стать її була безперечно жіночою, білий рубець на чолі і родимка підкіркою на персі - зраджувала Мокрину.

Збентежений своїм відкриттям, не зводив очей з магнетичного обличчя відьми.

Тим часом вона підійшла ще ближче і вистрибнула на ліжку, наступивши великим пальцем лівої ноги на уста інженерові. Сталося це так несподівано, що не мав навіть часу, щоби ухилитися з-під тієї важкої стопи. Охопило його почуття дивного страху. В грудях товклося неспокійне серце, а придушені уста не мали змоги навіть зойкнути.

Так проминула в мовчанні довга хвилина.

Повільно відсунула ковдру другою ногою і почала здирати з нього білизну. Ожарський спробував боронитися, але сили його підупали, і всеньке тіло охопила млявість. А відьма, побачивши, що він уже скорений, сіла на постелі коло нього й почала дикі сороміцькі пестоші. За кілька хвилин опанувала його волю так, що він уже тремтів від пожадання. Розпутне твариняче ненаситне злягання розколисало їхні тіла і сплело в титанічних обіймах. Хтива самиця кинулася під нього і, вхопивши його прутня, мов молода дівка, заштовхала собі межі стегна.

Здалося, що вона ошаліла до краю, охопила його нервовими руками, оплела його міцними своїми ножиськами і почала стискати в потворних обіймах.

Відчув біль у крижах і в грудях:

– Пусти! Задушиш!

Жахливий тиск не ослаб. Здавалося, вона поламає йому ребра, розчавить грудну клітку. Напівпритомний, лівою вільною рукою схопив зі столу вилискуючого ножа, підсунув їй під пахву і з цілої сили встромив.

Пекельний двокрик роздер нічну тишу: дике звірине гарчання мужчини – і гострий, пронизливий вереск жінки. А потім мовчання, повне мовчання...

Відчув полегкість, коли гадючі обійми відьми ослабли, а далі з-під його тіла мовби вислизнула гладка товста змія й упала на підлогу.

Місяць сховався за хмарами, і в хаті настала суцільна темрява. Лише голова була неймовірно тяжка, а в скронях пульсували жили...

Гарячково зірвався з постелі й почав шукати сірників. Знайшов, черкнув, запалив одразу цілий пучок. Світло зблисло і осяяло хату, в якій не побачив ані живої душі.

Схилився над ліжком, постіль була вся в сажі, а на подушці червоніла кров. Тоді спостеріг, що стискає ножа.

Відчув нудоту. Спотикаючись, підбіг до вікна і відчинив: до хати влетіла морозяна свіжість зимового ранку і вдарила йому в обличчя.

Горішньою частиною вікна витікав з хати вузькою пасмугою вбивчий газ...

Протверезівши від свіжого повітря, побіг до комори і, зазирнувши досередини, жахнувся. На старому тапчані лежали два голі трупи: велетенського стариганя і Мокрини. Обоє були скривавлені і мали одну і ту саму смертельну рану коло лівої пахви над серцем...

Переклав Юрій Винничук